

System kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Chojnowie

Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej został zaprojektowany w sposób zapewniający osiągnięcie celów, o których mowa w art. 9c ust.1 ustawy Prawo bankowe:

- skuteczności i efektywności działania Banku,
- wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
- przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
- zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

Kontrola wewnętrzna w Banku, w spójności z zarządzaniem ryzykiem bankowym jest zorganizowana na trzech niezależnych poziomach w ramach trzech linii obrony, w następujący sposób:

- **pierwsza linia obrony** – obejmująca zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, polegająca na zapewnieniu zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki/jednostki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii;
- **druga linia obrony** – obejmująca zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) poprzez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do pierwszej linii obrony w ramach monitorowania pionowego;
- **trzecia linia obrony** – obejmująca audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, który jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

W ramach systemu funkcjonują w Banku:

- **funkcja kontroli** mająca za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku;
- **komórka do spraw zgodności** – mająca za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, standardami rynkowymi;

- **niezależna komórka audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS**, mająca za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

Funkcja kontroli w Banku obejmuje mechanizmy kontrolne oraz kontroli ryzyka, niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych oraz raportowanie wewnętrzne w ramach funkcji kontroli. Podstawowe mechanizmy kontrolne stosowane w Banku w sposób ciągły obejmują w szczególności: procedury tj. uregulowania wewnętrzne (polityki, regulaminy, instrukcje), podział obowiązków, autoryzację i zatwierdzanie, kontrolę dostępu oraz kontrolę fizyczną, proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach ewidencyjno-księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym, inwentaryzację, dokumentowanie odstępstw, wskaźniki wydajności, szkolenia, samokontrolę i ubezpieczenia.

Funkcja kontroli jest udokumentowana w formie ewidencjonowania każdej transakcji, opisu struktur, systemów oraz matrycy funkcji kontroli, stanowiącej syntetyczny opis powiązania celów ogólnych systemu kontroli wewnętrznej z procesami istotnymi funkcjonującymi w Banku oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych. Stosowanie mechanizmów kontrolnych jest dokumentowane zgodnie z postanowieniami „Regulaminu kontroli wewnętrznej”.

Sposób realizacji zadań oraz wyniki monitorowania i podjęte działania naprawcze w ramach funkcji kontroli są okresowo raportowane przez komórkę ds. zgodności do Zarządu, Komitetu Audytu i Rady Nadzorczej Banku.

Zidentyfikowane przypadki nieprawidłowości znaczących i / lub krytycznych są raportowane natychmiastowo do Zarządu Banku, przy czym nieprawidłowości krytyczne podlegają również natychmiastowemu zgłoszeniu do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Warszawie.

Na drugim poziomie organizacji systemu kontroli wewnętrznej (w Centrali Banku) został wyodrębniony Zespół ds. zgodności (komórka ds. zgodności) posiadający charakter niezależny i bezpośrednio podporządkowany Prezesowi Zarządu Banku. Celem działania Zespołu jest zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi, zasadami dobrej praktyki bankowej oraz koordynacja działalności kontrolnej w całym Banku. Podstawowe uregulowania dotyczące niezależności i statusu, praw i obowiązków, sposobu działania Zespołu, zostały określone w „Regulaminie funkcjonowania komórki ds. zgodności”, jak również we właściwych uregulowaniach szczegółowych, dotyczących kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Działanie Zespołu obejmuje sformułowane w sposób ogólny zadania:

- zapewnienie zgodności poprzez stosowanie własnych mechanizmów kontrolnych w ramach działania Zespołu,
- monitorowanie pionowe skuteczności zastosowanych mechanizmów kontrolnych w zakresie obszaru ryzyka braku zgodności poprzez ich weryfikację bieżącą i / lub testowanie pionowe (wykonywanie czynności kontrolnych),
- zadania w zakresie procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności, to jest jego identyfikację, pomiar, ocenę, monitorowanie poziomu oraz raportowanie na temat tego ryzyka.

Sposób realizacji zadań przez Zespół podlega okresowemu sprawozdawaniu do Zarządu i Rady Nadzorczej w celu dokonania ocen i podejmowania prawidłowych decyzji.

Czynności audytu wewnętrznego w Banku, zgodnie z zawartą umową, są realizowane przez Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Warszawie (SSOZ BPS) – jednostki zarządzającej Systemem Ochrony.

Audyt wewnętrzny realizowany jest na mocy przepisów prawa i stanowi w systemie tzw. trzecią linię obrony, na trzecim poziomie organizacji systemu kontroli wewnętrznej w Banku, jako uczestniku Systemu Ochrony.

Kontrola wewnętrzna, jako niezależne monitorowanie procesów obejmuje: weryfikację bieżącą poziomą i testowanie poziome oraz weryfikację bieżącą pionową i testowanie pionowe.

Wykonywana jest w formach samokontroli, monitorowania poziomego i pionowego, odpowiednio przez wszystkich pracowników w zakresie wynikającym z pełnionych funkcji, przy czym pracownicy stanowisk kierowniczych pełnią nadzór nad realizacją zadań przez podległych im pracowników, wykonując czynności kontrolne obejmujące weryfikację bieżącą oraz testowanie poziome przestrzegania mechanizmów kontrolnych.

Organizację i zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku regulują głównie postanowienia „Regulaminu kontroli wewnętrznej” oraz „Regulaminu funkcjonowania komórki ds. zgodności”.

Zarząd Banku odpowiada za prawidłowe funkcjonowanie systemu, w tym funkcji kontroli. Do obowiązków Zarządu należy zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu, a w jego ramach matrycy funkcji kontroli. Zarząd podejmuje działania, mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu, w tym odpowiednich zasobów, uregulowań wewnętrznych, właściwej współpracy wszystkich osób / pracowników Banku w ramach funkcji kontroli, jak również stosuje właściwe środki naprawcze i dyscyplinujące w przypadkach wykrycia braków i nieprawidłowości.

Zarząd Banku, w celu dokonania oceny przez Radę Nadzorczą, przedkłada Radzie roczne informacje na temat realizacji swoich zadań w obszarze funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Do kompetencji Komitetu Audytu (powołanego spośród członków Rady Nadzorczej), w zakresie działania systemu, należy bieżące monitorowanie systemu oraz opiniowanie na potrzeby dokonywania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny systemu, w tym funkcji kontroli i komórki ds. zgodności.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i funkcjonowaniem systemu w Banku, monitoruje jego skuteczność w oparciu o informacje uzyskane od Zarządu oraz Zespołu ds. zgodności, jak również dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz komórki ds. zgodności z uwzględnieniem opinii Komitetu Audytu. Oceny są dokonywane w oparciu o ustalone kryteria na podstawie przedłożonych dokumentów i informacji, w zgodności z wewnętrznymi uregulowaniami, w tym wyników:

- monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych zastosowanych w procesach istotnych,
- audytów realizowanych przez SSOZ BPS, badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta i ocen Banku w procesie BION.

Kryteriami oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej są w szczególności następujące elementy:

- ocena realizacji przez Bank celów strategicznych,
- osiągnięcie założeń planu ekonomiczno-finansowego Banku na dany rok obrotowy,

- ocena zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
- wyniki audytów wykonanych przez Departament Audytu SSOZ BPS,
- wyniki audytów zewnętrznych (badań biegłego rewidenta),
- ilości i istotności błędów znaczących i krytycznych zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
- ilość reklamacji i zgłoszeń,
- ilości i kwoty strat operacyjnych,
- ilości przekroczeń limitów strategicznych obowiązujących w Banku.

Prezentowany w sposób syntetyczny opis systemu kontroli wewnętrznej Banku Spółdzielczego w Chojnowie zostaje udostępniony w związku z wykonaniem obowiązku zawartego w treści rekomendacji 1.11 Rekomendacji „H” Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, wydanej Uchwałą Nr 141/2017 KNF z dnia 25.04.2017 r. (Dz. Urz. KNF 2017.7).

Opis systemu kontroli wewnętrznej udostępnia Zarząd Banku Spółdzielczego w Chojnowie.